

شماره درخشاں ۱: ۵۱۸۵۷۶

بہ نام خدا

مترجم حسین استادولی

عنوان قرارداد: قرآن. سوره انعام. فارسی - عربی
عنوان و نام پدیدآور: ختم سوره انعام همراه با آثار و برکات / مترجم حسین استادولی.
مشخصات نشر: تهران: افق بی پایان، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری: ۶۰ ص.؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۱۲۰-۲۳-۰
وضعیت فهرست نویسی: فیپا
موضوع: قرآن -- مسم (انعام)
موضوع: Qur'an -- Khatm, 'an
شناسه افروده: استادها، حسین، ۱۳۳۱ -، مترجم
رده بندی کنگره: ۱۵۱۳ : ۱۲/۲۴/۶۴ BP
رده بندی دیویی: ۲۷۱.۱
شماره کتابشناسی ملی: ۸۰۶۶۰

ختم سوره انعام همراه با آثار و برکات
مترجم: حسین استادولی
تنظیم: سید محمد رضا قرایی
مدیر هنری: احسان خانی
صفحه آرایی: حسین رب
چاپ اول: تابستان ۱۳۹۶
ناشر: افق بی پایان
تیراژ: ۱۰۰۰
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۱۲۰-۲۳-۰

قیمت: ۴۰۰۰ تومان

نشانی: تهران - خیابان انقلاب - خیابان دانشگاه
شهادی ژاندارمری - مرکز خرید دانشگاه - پلاک ۵
تلفن تماس: ۶۶۹۵۷۳۵۳ - ۶۶۹۵۷۳۳۵

چاپ اول: تابستان ۱۳۹۶

ناشر: افق بی پایان

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

نشانی: تهران-خیابان انقلاب-خیابان دانشگاه

جنب شهدای ژاندارمری-مرکز خرید دانشگاه-پلاک ۵

تلفن تماس: ۶۶۹۵۷۳۵۳-۶۶۹۵۷۳۳۵

ایمیل: ofoqbp@gmail.com

وب سایت: www.ofoqbp.com

مقدمه

علامه مجلسی درباره چگونگی ختم انعام برای حاجات مهم، به نقل از کتاب «الاختیار» سید ابن باقی می گوید: که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: اگر کسی می خواهد خدا عاشر را مستجاب کند، پس در روز یکشنبه وضو بگیرد و بعد از نماز ظهر دو رکعت نماز بگذارد و بعد از آن یازده مرتبه بگوید:

«أُفَوِّضُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ»، سپس شروع به قرائت سوره انعام نماید و بعد از آن **۱**... ذَلِكَ الْفَوْزُ الْمُبِينُ را خواند، دوباره یازده مرتبه بگوید: «أُفَوِّضُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ»، سپس وقتی آیه **۲**... وَهَدَيْنَاهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ را قرائت نمود، بگوید: «رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِحَقِّ هَؤُلَاءِ الْأَنْبِيَاءِ وَبِحَقِّ مُحَمَّدٍ الْمُصْطَفَى يَا قَاضِيَ الْحَاجَاتِ إِنِّي خَاجِتُ فِي هَذِهِ السَّاعَةِ»، و وقتی به آیه **۳**... رُسُلُ اللَّهِ... رسید میان دو نام جلال «اللَّهُ» بگوید: «إِلَهِي مَنْ ذَا الَّذِي دَعَاكَ فَلَمْ تُجِبْهُ؟ إِلَهِي مَنْ ذَا الَّذِي تَضَرَّعَ إِلَيْكَ وَأَمَّا تَجِبُهُ؟ إِلَهِي مَنْ ذَا الَّذِي انْقَطَعَ إِلَيْكَ فَلَمْ تَصِلْهُ؟ إِلَهِي مَنْ ذَا الَّذِي اسْتَضَرَّكَ فَلَمْ تُدْرِهْ؟ إِلَهِي مَنْ ذَا الَّذِي اسْتَجَدَّكَ فَلَمْ تُجِدْهُ؟ إِلَهِي مَنْ ذَا الَّذِي اسْتَضَرَّحَكَ فَلَمْ تُضِرْخْهُ؟ إِلَهِي مَنْ ذَا الَّذِي اسْتَغْفَرَكَ فَلَمْ تُغْفِرْ لَهُ؟ إِلَهِي مَنْ الَّذِي اسْتَعَاذَ بِكَ فَلَمْ تُعِذْهُ؟ إِلَهِي مَنْ الَّذِي تَوَكَّلَ عَلَيْكَ لَمْ تَكْفُفْهُ؟ إِلَهِي مَنْ الَّذِي تَقَرَّبَ إِلَيْكَ فَلَمْ تُقَرِّبْهُ؟ إِلَهِي مَنْ الَّذِي اسْتَفَاثَ بِكَ فَلَمْ تُفَاثْهُ؟ إِلَهِي مَنْ الَّذِي تَقَرَّبَ إِلَيْكَ فَأَبْعَدْتَهُ وَهَرَبَ إِلَيْكَ فَأَسْلَمْتَهُ؟ وَأَعُوْثَاهُ بِكَ يَا اللَّهُ، وَأَعُوْثَاهُ بِكَ يَا اللَّهُ، وَأَعُوْثَاهُ بِكَ يَا اللَّهُ! يَا مُغِيثُ أَغْنِنِي وَامْنِعْ عَنِّي سَيِّئَاتِي، يَا غِيَاثُ الْمُسْتَغِيثِينَ بِرَحْمَتِي يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ» **۴**.

نویسنده کتاب «الاختیار من المصباح»، سید علی بن حسان بن باقی قرشی معروف به ابن باقی (متوفی ۶۵۳ هـ ق) **۵** است. او معاصر سید ابن طاووس (متوفی

در چنین بوجوهی از امام صادق (ع) روایتی را نقل می‌کند که خود نوعی ختم انعام است.

سوره انعام یک بار نازل شده، هفتاد هزار فرشته آن را بدرقه و احترام و تعظیم می کردند؛ چرا که در هفتاد موضع آن نام خدا آمده است. اگر مردم فضیلتی را که در قرائت آن است می دانستند، هرگز آن را ترک نمی کردند. کسی که حاجتی نزد خداوند داشته باشد و بخواهد به اجابت برسد، چهار رکعت نماز بخواند با سوره حمد و انعام و پس از نماز بگوید: «یا کریم، یا کریم، یا کریم، یا عظیم، یا عظیم، یا عظیم، یا اعظم من کل عظیم، یا معز، یا معز، یا من لا تغیره الا یام و اللالی، صل علی محمد و آله و ارحم صغفی و فقری و حاجتی و مسکنتی فإنک أعلم بها منی و انت أعلم بحاجتی، یا من رحم الشیخ یعقوب بن سید رذ علیه یوسف قرة عینه، یا من رحم ایوب بعد طول بلائه، یا من رحم محمدا و حین الهم آواه و نصره علی جبابرة قریش و طواغیتها و امکنته منهم، یا مغیث، یا مغیث، یا مغیث» این را مرتباً تکرار کند، به کسی که جان من در اختیار او است سوگند اگر خدا را این چنین بخوانی، سپس هر حاجتی داری از خدا بخواهی، خداوند همه آنها را به تو خواهد داد.^{۱۱}

فلسفه دعا خواندن در بین آیات برای این است که محتوای آیه را به نوعی از خدا بخواهیم؛ مثلاً در روایت آمده بعد از خواندن آیه ﴿مَنْ يُصِرْ

عَنْهُ يَوْمِئِذٍ فَقَدْ رَحِمَهُ وَ ذَلِكَ الْقَوْمُ الْمُبِينُ؛ [۱۱]، آن کس که در آن روز، مجازات الهی به او نرسد، خداوند او را مشمول رحمت خویش ساخته و این همان پیروزی آشکار است. گفته شود ﴿أَفَوْضَلُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ﴾؛ یعنی من کار خود را به خدا واگذارم که خداوند نسبت به بندگانش بینا و آگاه است! با گفتن این ذکر قرآنی، امور و نامه اعمال خود را در قیامت به خدا می سپریم تا ما را مورد لطف و رحمت خود قرار دهد.

روایات دیگری و آیه‌ای برای سوره انعام قائل شده‌اند. نورالثقلین از امام رضا (ع) نقل کرده است که سوره انعام همراه با هفتاد هزار فرشته که تسبیح و تهلیل (لاحول و لا قوة الا بالله) و تکبیر می‌گویند، به صورت یکجا نازل شد. هر کس که آن را بخواند، آن فرشتگان تا روز قیامت از او پیاده می‌شوند. مشابه این حدیث، از پیامبر (ص) هم نقل شده است.

همچنین در کتاب ثواب الاعمال نقل از امام صادق (ع) آمده است: سوره انعام با همراهی هفتاد هزار فرشته به صورت یکجا بر محمد (ص) نازل شده است. پس آن را بزرگ و گرامی بدارید؛ چرا که در هفتاد جای آن اسم اعظم خدا آمده است و اگر مردم می‌دانستند در این سوره هفتاد هزار فرشته است، هرگز خواندن آن را ترک نمی‌کردند.

غرض و محتوای سوره انعام

با توجه به سیاق سوره بسیاری از مفسران معتقدند که هدف اساسی این سوره بیان اصول یگانه پرستی و مبارزه با شرک و بت پرستی است. آیات نخست (۱-۷) سوره به حمد و ستایش پروردگار و اثبات یگانگی خداوند از طریق یادآوری خلقت آسمان‌ها و زمین و چگونگی آفرینش انسان اختصاص دارد و می‌افزاید که دلایل روشن و غیر قابل انکاری بر برتری و حاکمیت خداوند بر جهان هستی دلالت می‌کند؛ اما کافران که جز بهانه‌جویی کاری ندارند از این نشانه‌های آشکار روی بر تافته، پیامبران را

استهزا می کنند و از عذاب الهی که پیشینیان آن ها را دربرگرفت غفلت می کنند، در حالی که آنان از قدرت و ثروتی بیش از مشرکان مکه برخوردار بودند؛ اما به سبب رفتار ناشایستشان به عذاب الهی دچار شدند.

پس از این مقدمه کوتاه سایر آیات این سوره به بیان انحرافات فکری و رفتاری مشرکان و پاسخ گویی به شبهات آنان می پردازد و به مناسبت، اصولی از توحید و هدایت را مطرح می کند، بر این اساس آیات ۸ - ۱۳۵ انحرافات مکتب و شبهات مطرح شده از سوی مشرکان را بررسی می کند و آیات ۱۳۶ - ۱۵۲ رفتارهای ناشایست و بدعت هایی را که در آیین ابراهیم پدید آورده بودند بن و احکام الهی را تشریح می کند و در انتها با جمع بندی این مطالب در آیات ۱۵۳ - ۱۶۵ سوره به پایان می رسد.

ده فرمان و یا وصایای سنانارشیهای ده گانه در سوره انعام:

ربع اخیر سوره انعام با دعوت به اخراج کردن مردم به ده توصیه و سفارشی آغاز می شود که عبارتند از:

نهی از شرک به خدا.

امر به احسان نسبت به والدین.

نهی از کشتن فرزندان به خاطر ترس از نیاز و تنگدستی.

نهی از نزدیک شدن و انس گرفتن با فواحش یعنی کارهای زشت.

نهی از آدم کشی و قتل نفسی که خداوند آنرا تحریم کرده است.

امر به احسان نسبت به یتیم.

اتمام و کامل اداء کردن پیمان و وزن در مورد کالاها.

امر به عدل و داد در هر کار.

امر به وفا نسبت به هرگونه عهد و پیمان.

امر به استقامت و اعتدال و میانه روی بر صراط مستقیم.

هدفهای عمده و اساسی سوره انعام:

هدفهای عمده‌ای که این سوره به سوی آنها نشانه رفته است تثبیت و تأیید عقائد بنیادی سه گانه‌ای است که مشرکین در آن روزگاران با آنها درگیر بودند، و این عقائد سه گانه عبارتند از:

اولاً: وحید و اعتقاد به یگانگی خداوند متعال. اقامه دلیل یعنی استدلال بر وحدت الهیّت از طریق معطوف ساختن انظار به آثار ربوبیت و نیز به صفات خدائی که افریدگار عالم و دارای تصرف در آن است به همین بخش ارتباط دارد؛ چنانکه ابطال عقیده شرک، و از میان بردن شبهات مشرکین، و تثبیت این حقیقت که عبادت و توجه و تحلیل و تحریم فقط به خدا باز می‌گردد به همین بخش مربوط است.

ثانیاً: ایمان به رسول و پیغمبر الهی که از سوی خدا گسیل شده، و نیز ایمان به کتابی که فرو فرستاد، و بیان وظیفه این رسول و رد شبهاتی که پیرامون مسأله وحی و رسالت مطرح می‌باشد.

ثالثاً: ایمان به روز واپسین و ثواب و عذاب و جزاء که در چنان روزی برای مردم پیش بینی شده است.

داستان ابراهیم خلیل

سوره انعام پاره‌ای از داستان ابراهیم خلیل را عهده دار است. ابراهیم، پدر انبیاء است و آن رسولی است که برای دفاع از توحید و رویارویی با بت پرستان به پا خاست، و با اندیشه خود درباره ملکوت آسمانها و زمین دقیق گشت تا قومش را از طریق گفتگو و مذاکره و مناظره به فساد عقیده و ایده شان و نیز به دلیل اشتباهشان - که ستاره گان و ماه و خورشید و جز آنها را به عنوان معبود خویش برگزیدند - رهنمون شود.

منابع

- [۱]. انعام، ۱۶.
- [۲]. انعام، ۸۷.
- [۳]. انعام، ۱۲۴.
- [۴]. مجلسی، محمد باقر، بحار الانوار، ج ۸۷، ص ۳۴۱ - ۳۴۲، دار إحياء التراث العربی، بیروت، چاپ دوم، ۱۴۰۳ق.
- [۵]. آقا بزرگ تهرانی، الذریعة إلى تصانیف الشيعة، ج ۱، ص ۳۶۴، اسماعیلیان، قم، ۱۴۰۸ق؛ حسینی جلال، سید محمد حسین، فهرس التراث، ج ۱، ص ۶۴۲، انتشارات دلیل ما، قم، ۱۴۲۲ق.
- [۶]. الذریعة إلى تصانیف الشيعة، ج ۱، ص ۳۶۴.
- [۷]. ر.ک: سید ابوالطاووس، رضی الدین علی، الاقبال بالاعمال الحسنة، ج ۱، ص ۱۲۴ و ۱۵۳، دار الکتب الإسلامية، تهران، چاپ دوم، ۱۴۰۹ق.
- [۸]. ر.ک: بحار الانوار، ج ۷، ص ۱۷۸، ج ۷۸، ص ۲۲؛ ج ۷۹، ص ۱۸۵؛ ج ۸۲، ص ۳۲۵ و....
- [۹]. مقتضای اخبار من بلغ ان استقامت چنانچه کسی به حدیثی که در بردارنده ثوابی برای انجام یا ترک عملی است دست یابد و برای نیل به آن ثواب، به مقتضای حدیث عمل کند، پاداش آن به وی داده می شود؛ هر چند حدیث، آن گونه که نقل شده، نباشد. ر.ک: «اعتبار کتب دعا»، سؤال ۱۳۶۴.
- [۱۰]. عباشی، محمد بن مسعود، التفسیر، محقق: مجمع: رسولی محلاتی، هاشم، ج ۱، ص ۳۵۳، المطبعة العلمية، تهران، چاپ اول، ۱۳۸۰ق؛ طبرسی، فضل بن حسن، مجمع البیان فی تفسیر القرآن، مقدمه: بلاغی، محمد جواد، ج ۴، ص ۴۲۲، نایب، تهران، چاپ سوم، ۱۳۷۲ش.
- [۱۱]. انعام، ۱۶.

